

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ergebnisse der Untersuchung der Hochwasserverhältnisse im Deutschen Rheingebiet

Auf Veranlassung der Reichskommission zur Untersuchung der Stromverhältnisse des Rheins und seiner wichtigsten Nebenflüsse und auf Grund der von den Wasserbaubehörden der Rheingebietsstaaten gelieferten Aufzeichnungen

Auftreten und Verlauf der Hochwasser vom März - April 1895

Tein, Maximilian von

1897

Tabelle I

[urn:nbn:de:bsz:31-39081](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-39081)

Tabelle I.

Beobachtungsort	Höhe	Niederschlagshöhen in Millimeter																			
		März 1895																			
Name (Flussgebiet)	m	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Alpines Stromgebiet.																					
Platta (Rhein)	1379	1.0	1.0	—	1.0	2.0	—	—	—	—	—	18.0	1.0	—	—	4.0	4.0	2.0	3.0	—	
Splügen	1471	5.0	2.0	—	2.0	—	—	—	—	—	—	12.0	—	—	—	33.0	—	—	10.0	—	
Julier	2243	8.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15.0	—	—	—	?	—	—	21.0	—	
Arosa	1892	—	—	—	2.0	3.0	—	—	—	—	—	21.0	2.0	—	—	7.0	9.0	4.0	19.0	1.0	
Heiden	797	—	—	—	2.0	6.0	—	—	—	—	3.0	9.0	—	—	10.0	39.0	5.0	6.0	5.0	5.0	
Säntis (Thur)	2500	—	—	—	1.0	1.0	—	—	—	—	5.0	27.0	22.0	2.0	1.0	3.0	25.0	17.0	7.0	4.0	4.0
Guttannen (Aare)	1070	—	—	—	11.0	3.0	—	—	—	—	2.0	53.0	7.0	—	—	3.0	23.0	15.0	7.0	2.0	3.0
St. Beatenberg	1150	—	—	—	3.0	1.0	—	—	—	—	1.0	72.0	2.0	—	—	4.0	42.0	7.0	3.0	12.0	4.0
Bern	572	—	—	—	1.0	—	—	—	—	—	—	5.0	—	—	—	5.0	19.0	10.0	7.0	9.0	4.0
Marsens	727	—	—	—	1.0	—	—	—	—	—	—	10.0	1.0	—	—	5.0	40.0	14.0	4.0	32.0	14.0
les Ponts	1000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.0	6.0	—	—	8.0	8.0	16.0	12.0	13.0	8.0
Sursee	502	—	—	—	5.0	1.0	—	—	—	—	5.0	12.0	1.0	—	—	2.0	23.0	6.0	12.0	6.0	4.0
Engelberg (Reuss)	1020	—	—	—	6.0	5.0	—	—	—	—	—	27.0	4.0	—	—	7.0	23.0	5.0	14.0	11.0	1.0
Gersau	442	—	—	—	5.0	4.0	—	—	—	—	—	4.0	7.0	—	—	1.0	21.0	10.0	12.0	14.0	5.0
Obstalden (Limmat)	683	—	—	—	2.0	2.0	—	—	—	—	1.0	45.0	8.0	—	—	5.0	30.0	6.0	28.0	12.0	2.0
Ober Iberg	1126	—	—	—	4.0	2.0	—	—	—	—	1.0	13.0	5.0	—	—	9.0	15.0	7.0	6.0	4.0	3.0
Zürich	493	—	—	—	3.0	3.0	—	—	—	—	2.0	10.0	1.0	—	—	2.0	24.0	3.0	21.0	9.0	3.0
Gebiet der Mittelgebirgsflüsse.																					
Lindau (Bodensee)	399	—	—	—	—	1.8	3.4	—	—	—	—	3.2	1.2	4.6	—	—	19.4	12.2	2.1	6.2	0.5
Meersburg	435	—	—	—	1.4	1.6	0.1	—	—	—	—	1.6	1.2	—	—	1.0	15.8	4.8	2.7	4.4	0.6
Mainau	415	—	—	—	1.9	2.0	—	—	—	—	—	1.3	1.0	—	—	1.2	15.2	4.3	3.0	3.8	1.2
Heiligenberg	733	—	—	—	0.7	2.0	—	—	—	—	—	1.1	1.2	—	—	2.3	14.7	3.4	5.5	7.3	0.7
Bittelbrunn	625	—	—	—	1.2	0.9	—	—	—	—	—	4.0	—	—	—	3.0	17.8	3.1	5.8	7.9	0.2
Feldberg (Wutach)	1267	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.6	17.1	—	—	—	14.3	26.1	13.5	36.8	5.4	4.9
Titisee	859	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.4	11.0	—	—	—	8.8	17.2	11.3	8.5	18.6	2.2
Bonndorf	850	—	—	—	0.1	0.8	—	—	—	—	—	6.4	—	—	—	8.1	16.0	9.3	15.6	16.3	2.7
Höchenschwand	1008	—	—	—	0.1	0.2	—	—	—	—	3.1	25.9	0.8	—	—	36.0	21.1	24.6	30.5	52.1	8.4
Bernau (Rhein)	922	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16.0	—	—	—	17.0	18.9	9.4	21.4	21.2	2.6
Segeten	879	—	—	—	—	0.5	—	—	—	—	2.6	15.7	—	—	—	15.3	19.8	6.5	25.4	23.9	1.5
Todtmoos	807	—	—	—	—	0.1	—	—	—	—	3.3	25.6	1.7	—	—	14.9	26.6	18.5	26.7	29.4	4.5
Todtnauberg (Wiese)	1027	—	—	—	—	0.1	—	—	—	—	1.0	14.2	1.1	—	—	9.1	19.8	4.1	14.5	15.6	1.5
Schweigmatt	733	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.0	0.5	—	—	6.5	20.7	8.1	10.8	13.4	2.2
Neuenweg	727	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.8	22.4	0.3	—	—	22.5	22.4	21.9	23.5	29.1	2.6
Badenweiler (Rhein)	399	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.9	—	—	—	8.0	12.2	10.2	2.6	4.4	0.1
Obermünsterthal	539	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.4	—	—	—	10.3	23.6	7.9	1.8	11.3	4.7
Schelingen	314	—	—	—	—	0.2	—	—	—	—	—	0.7	—	—	—	7.3	15.3	5.5	1.3	1.4	—
Breitenau (Dreisam)	1019	—	—	—	—	0.5	—	—	—	—	0.2	5.8	1.4	—	—	9.3	14.8	4.4	3.4	8.4	0.9
Hofsgrund	1146	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38.7	—	—	—	25.3	34.2	23.3	9.3	27.8	5.5
St. Peter	686	—	—	—	—	0.4	—	—	—	—	0.2	17.1	0.9	—	—	7.0	22.4	12.0	2.9	7.5	0.3
Freiburg	272	—	—	—	—	0.4	—	—	—	—	—	4.0	0.1	—	—	6.2	17.1	10.4	1.7	2.8	1.0
Keppenbach (Elz)	275	—	—	—	—	0.3	—	—	—	—	—	12.3	—	—	—	8.7	7.4	6.7	1.6	2.9	1.1

Die Niederschlags-Maxima sind fett gedruckt.

Beobachtungsort Name (Flussgebiet)	Höhe m	Niederschlagshöhen in Millimeter																												
		März 1895																												
		10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29									
Schiltach (Kinzig)	338	—	—	—	—	—	—	—	—	4.6	22.0	1.8	—	—	7.3	16.5	14.5	4.2	10.0	6.0										
Kniebis	901	—	—	—	0.1	—	—	—	—	4.6	18.8	5.4	—	—	13.0	22.7	24.9	20.4	21.6	4.6										
Rippoldsau	562	—	—	—	—	—	—	—	—	10.4	26.1	5.6	—	—	17.3	26.2	33.5	25.3	39.5	5.8										
Nussbach	727	—	—	—	—	—	—	—	—	3.2	22.6	1.2	—	—	21.3	30.1	12.2	14.3	24.1	5.2										
Gengenbach	179	—	—	—	0.8	—	—	—	—	2.4	10.7	—	—	—	6.2	13.6	10.0	5.4	13.5	5.4										
Mühlhausen (Ill)	241	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.5	—	—	—	7.0	14.0	4.1	6.0	4.0	1.2										
Belchen	1394	—	—	—	—	—	—	—	—	1.9	21.1	—	—	—	29.6	41.4	45.8	44.5	45.7	45.8										
Mittlach	923	3.8	—	—	—	—	—	—	—	5.4	13.1	2.2	—	—	16.1	26.2	19.0	28.9	33.5	16.3										
Rothau	349	6.0	—	—	—	—	—	—	—	3.1	8.8	1.3	—	—	9.5	20.5	14.0	28.4	16.2	5.6										
Lützelburg (Rhein)	211	5.9	—	—	—	—	—	—	—	2.7	5.9	—	—	—	4.0	15.5	10.5	9.3	14.1	5.1										
Erlenmus	280	7.6	—	—	—	—	—	—	—	2.9	3.0	0.5	—	—	21.1	22.9	7.4	11.3	6.8	6.7										
Herrenwies (Murg)	758	—	—	—	—	—	—	—	—	9.8	21.9	6.3	—	—	18.9	26.7	31.0	23.5	31.6	7.0										
Langenbrand	220	—	—	—	0.4	0.8	—	—	—	8.2	6.2	1.7	—	—	10.7	11.8	20.7	7.2	14.9	2.5										
Baden	220	—	—	—	—	0.6	—	—	—	5.3	9.1	1.5	—	—	11.5	21.2	10.1	8.8	13.5	4.8										
Schielberg (Rhein)	417	0.1	—	—	—	0.9	—	—	—	6.4	13.0	1.8	—	—	16.8	28.9	20.0	3.6	15.4	5.3										
Karlsruhe	117	—	—	—	1.0	0.1	—	—	—	2.6	3.6	1.4	—	—	12.6	17.5	3.6	3.7	8.3	0.8										
Bretten	189	—	—	—	0.2	0.4	—	—	—	—	6.4	6.1	—	—	10.3	16.3	3.9	2.4	5.6	1.3										
Landau	145	0.5	2.0	0.5	—	—	—	—	—	0.1	1.5	—	1.2	—	1.9	6.5	10.9	4.4	2.4	6.2										
Mannheim	96	—	—	—	—	—	—	—	—	3.2	0.3	7.4	—	—	0.2	8.4	1.3	0.5	3.2	0.2										
Frankenthal	95	1.7	0.7	—	—	—	—	—	—	—	4.2	—	1.2	—	—	5.6	2.4	0.3	1.2	1.1										
Grünstadt	167	1.6	—	—	—	—	—	—	—	—	3.7	—	2.2	—	0.4	3.8	4.0	0.5	2.5	4.0										
Mainz	91	6.3	—	—	—	—	—	—	—	0.1	7.0	—	0.9	—	0.2	2.2	2.3	3.2	3.4	0.9										
Fluorn (Neckar)	636	0.1	—	—	—	0.2	—	—	—	10.1	18.9	1.7	—	—	9.5	15.8	12.2	5.5	7.9	3.7										
Herrenberg	431	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.2	0.9	—	—	4.1	12.3	12.0	4.0	8.8	0.9										
Hechingen	524	—	—	—	—	—	1.5	—	—	—	1.6	0.4	0.5	—	—	6.2	10.9	11.8	3.2	5.4										
Schopfloch	764	—	—	—	0.7	2.6	—	—	—	4.8	5.3	1.1	—	—	8.1	10.2	7.6	3.4	4.3	0.9										
Aichhalden	735	0.2	—	—	—	—	—	—	—	7.9	6.8	3.1	—	—	11.4	11.5	19.3	11.1	21.0	1.8										
Kaltenbronn	865	—	—	—	—	0.8	—	—	—	6.6	21.8	2.6	—	—	12.8	19.3	15.9	21.0	28.9	1.9										
Tietenbronn	429	—	—	—	0.4	0.9	—	—	—	3.5	1.7	2.0	—	—	8.0	12.7	10.9	1.6	3.4	1.3										
Leimerdingen	410	0.2	—	—	0.2	—	—	—	—	5.1	0.8	2.6	—	—	6.2	10.3	8.4	3.2	2.5	—										
Gaildorf	333	—	—	—	—	1.0	—	—	—	14.7	9.2	—	—	—	9.5	12.0	8.0	4.1	5.2	2.0										
Gerabronn	462	—	—	—	—	1.1	0.2	—	—	6.6	3.6	1.1	—	—	6.2	15.4	9.7	2.7	5.3	3.2										
Diedesheim	140	—	—	—	—	—	—	—	—	17.0	3.4	1.1	—	—	7.1	12.1	3.8	3.0	1.8	3.2										
Eberbach	130	—	—	—	—	—	—	—	—	16.6	(29.1)	—	—	8.5	5.6	7.1	2.5	—										
Strümpfelbrunn	529	—	—	—	—	—	—	—	—	17.7	6.5	1.9	—	—	6.6	18.0	10.0	8.6	7.5	5.1										
Elsenz	239	0.1	—	—	—	—	—	—	—	13.0	6.9	2.2	—	—	14.2	16.2	1.4	2.2	3.6	1.5										
Kohlhof	443	—	—	—	—	—	—	—	—	12.7	7.6	2.6	—	—	3.6	18.2	2.5	2.9	8.6	2.0										
Heidelberg	115	0.1	—	—	0.5	0.1	—	—	—	16.2	4.3	1.9	—	—	2.1	15.2	1.0	1.2	4.5	2.1										
Bayreuth (Main)	359	—	—	—	—	0.2	1.9	—	—	1.6	5.9	—	1.0	—	1.1	2.3	7.5	1.4	6.4	4.9										
Kronach	310	—	—	—	—	—	1.0	—	—	2.0	12.0	—	4.8	—	3.0	1.0	9.0	4.0	9.1	1.5										
Weissenburg a. Sd.	427	—	—	—	—	2.7	4.0	—	—	2.4	6.2	1.1	0.2	—	0.3	15.8	3.5	5.2	1.8	0.5										
Ansbach	414	—	—	—	—	0.2	1.1	—	—	2.2	8.3	0.7	0.7	—	1.1	9.6	4.9	0.9	2.8	2.3										
Nürnberg	315	—	—	—	—	0.9	1.9	—	0.1	—	1.5	6.1	0.1	0.6	—	1.3	7.1	3.0	5.9	1.3	5.0									
Erlangen	281	—	—	—	—	0.3	1.2	—	—	—	1.2	5.4	0.2	1.0	—	1.6	7.8	5.2	1.3	1.8	2.9									
Bamberg	288	—	—	—	—	0.3	0.4	0.1	0.1	0.1	2.1	10.2	0.1	0.8	—	2.0	7.4	6.3	4.4	11.6	4.4									
Gereuth	298	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.7	8.0	—	0.9	0.1	0.7	3.5	9.5	3.7	5.7	5.1									
Schweinfurt	211	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.6	4.2	—	2.0	—	1.0	4.3	7.0	3.3	6.3	0.9									
Arnstein	234	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.8	5.6	—	0.1	—	1.3	5.9	7.4	3.4	4.9	1.0									
Simonshof	ca. 300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.2	9.7	—	—	—	1.1	7.3	5.1	4.6	9.7	3.8									
Kissingen	209	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.1	13.0	—	1.0	0.2	2.3	5.9	15.2	4.3	13.8	4.6									
Würzburg	179	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.1	8.9	0.1	0.3	—	3.0	4.0	6.6	3.0	2.4	3.3									

Beobachtungsort	Höhe	Niederschlagshöhen in Millimeter																				
		März 1895																				
Name (Flussgebiet)	m	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
Wertheim (Main)	151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.5	(2.1)	—	—	—	6.5	6.3	9.4	6.6	1.5	1.2	
Rothenburg	ca.430	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.4	11.7	—	0.7	—	1.1	11.9	5.8	1.3	2.2	6.2	
Mergentheim	210	—	—	—	—	—	2.3	—	—	—	5.8	—	1.3	—	—	5.5	8.3	4.9	2.8	4.0	0.5	
Buchen	341	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.6	2.2	0.5	0.1	—	3.7	14.3	6.1	6.9	8.6	6.4	
Aschaffenburg	136	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.2	6.6	—	1.1	—	1.5	10.8	15.8	3.4	4.8	5.6	
Wirtheim	135	0.2	—	—	—	—	—	—	—	—	10.9	1.5	2.5	0.1	—	4.5	11.2	5.7	8.8	5.6		
Frankfurt bot. Gart.	102	0.3	2.3	—	—	—	—	—	—	—	—	5.2	—	1.2	—	—	1.5	5.8	2.5	11.3	6.5	
Gr. Feldberg	880	5.1	—	—	—	—	—	—	1.7	—	—	—	—	—	—	9.6	—	16.2	—	—	28.0	
Birkenfeld (Nahe)	396	5.4	7.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.1	0.5	—	—	6.2	10.9	1.6	22.3	7.9	
Kaiserslautern	242	8.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.6	—	0.7	—	1.3	8.9	7.0	3.1	9.7	11.1	
Waldmohr	262	8.4	0.8	—	—	—	—	—	—	—	0.1	6.4	—	0.5	—	5.6	12.4	10.4	6.6	12.1	10.0	
Kusel	226	10.4	0.3	—	—	—	—	—	—	—	—	3.1	0.1	0.8	—	5.4	6.8	11.2	7.1	8.7	7.0	
Biedenkopf (Lahn)	280	1.3	3.8	—	—	—	—	—	—	—	—	7.7	—	1.1	—	—	4.2	8.7	4.5	17.2	9.6	
Merenberg	320	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.3	3.0	2.1	—	—	5.2	9.3	14.3	16.0	9.5	
Novéant (Mosel)	173	5.3	11.2	0.6	—	—	—	—	—	—	1.3	0.8	—	—	—	7.1	10.0	4.5	10.0	3.4	3.8	
Jouy-aux-Arches	171	4.8	11.7	0.4	—	—	—	—	—	—	1.9	0.6	—	—	—	5.7	11.0	2.9	8.7	3.0	1.3	
Karlsthal	480	5.0	6.0	—	—	—	—	—	—	—	4.1	5.2	—	—	—	18.3	22.9	16.7	16.1	20.4	4.2	
Schneifelforsthau	657	2.9	5.9	—	—	0.2	0.2	—	—	—	—	7.8	2.0	2.0	—	0.9	4.2	5.9	8.4	19.5	16.2	
Bitburg	330	6.1	8.0	—	—	—	—	—	—	—	—	4.6	—	1.9	—	0.4	2.5	8.8	0.3	25.5	10.0	
Zweibrücken	227	10.2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.4	—	—	—	4.6	18.3	11.6	8.0	13.4	8.1	
Hilchenbach (Sieg)	355	4.0	3.2	—	—	0.1	—	—	—	—	—	13.3	4.8	2.4	—	—	8.4	6.0	7.1	25.3	13.0	
Waldbroel	250	—	14.3	—	—	—	—	—	—	—	—	20.5	3.2	4.1	—	—	10.7	9.1	10.9	17.5	8.6	
Gummersbach	250	7.0	7.5	—	—	0.5	—	—	—	—	—	20.2	3.9	3.7	—	1.3	14.0	4.7	10.3	27.3	16.4	
Gebiet des Tieflandstromes.																						
Cöln (Rhein)	60	4.8	4.5	—	—	0.7	0.3	—	—	—	—	6.5	0.3	3.5	—	1.3	2.2	2.8	4.7	15.4	5.1	
Lennepe	340	4.6	4.3	0.2	—	0.4	—	—	—	—	—	20.7	3.5	3.8	—	3.4	13.5	12.7	6.8	16.7	—	
Münstereifel	275	1.0	5.6	0.2	0.1	1.4	—	—	—	—	—	0.3	2.4	0.3	1.5	—	—	0.1	1.4	3.8	5.9	4.1
Hirschberg (Ruhr)	438	—	10.5	—	—	—	—	—	—	—	—	6.2	14.0	4.8	1.7	—	1.5	2.1	3.0	3.3	11.0	10.5
Arnsberg	212	1.2	5.4	0.2	—	—	1.8	—	—	—	—	19.5	5.7	2.8	—	1.5	3.2	3.9	3.7	10.2	9.2	
Büren (Lippe)	222	0.7	4.0	—	—	—	2.0	—	—	—	—	22.0	6.9	—	0.3	1.2	1.3	1.4	5.7	6.7	7.0	
Paderborn	119	3.7	4.6	—	—	0.6	1.5	0.1	—	—	—	9.3	1.8	0.9	0.5	0.3	3.3	1.0	5.6	7.6	9.5	
Appelhülsen	64	2.0	1.0	—	—	—	—	—	—	—	—	12.0	—	1.4	1.5	2.9	5.2	6.1	5.0	4.4	4.7	

für eine grosse Zahl von Beobachtungsstellen des Rheingebiets hervorgeht, meist auf den 25. März; indes sind auch die Niederschlagshöhen an den drei folgenden Tagen noch durchaus bedeutend; vielfach erreichen sie jene Maxima nahezu. Zur besseren Uebersicht der räumlichen Vertheilung der an den genannten 4 Tagen gefallenen Niederschläge sind in der beigefügten Karte — Tafel I — durch Linien gleicher Niederschlagshöhen die Regensummen vom 25. mit 28. März zur Darstellung gebracht. Die Gebietstheile mit mehr als 50 mm Niederschlag sind durch schraffierte Linien umgrenzt.

Vermeehrt wurde der Zufluss zum Rhein in dieser Zeit durch den im höheren Gebirge noch theilweise abgehenden Schnee; doch nur bis zum 29. März; sodann ist hier zufolge der durch den Regen herbeigeführten bedeutenden Abkühlung auf's neue Schnee gefallen.

Ein Bild der ungewöhnlichen Schneemassen, welche in dem badischen Schwarzwald innerhalb der Zeit vom 9. bis 29. März zur Schmelze gelangt sind, gibt die nachstehende Tabelle II, die für jede der 3 Regenperioden den Anfangsbestand und den Abgang verzeichnet, wie er an den Schneepegeln beobachtet worden ist.